

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM onsdag 17. september 2008 kl 1000-1600

Fra Hovedkomiteen: Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Espen Rimstad, Line Sverdrup, Knut Berdal, Inger-Lise Steffensen (for Jan Alexander), Janneche Utne Skåre, Ole Torrissen (for Marit Aursand), Leif Sundheim, Helle Margrete Meltzer, Helge Klungland

Forfall: Øyvind Lie, Ørjan Olsvik, Margaretha Haugen, Wenche Farstad,

Fra Sekretariatet til VKM: Marie Louise Wiborg og Danica Grahek-Ogden (ref.)

Andre: Bjørn Gondrosen (Mattilsynet)

Foredrag

Ingvar Haga, direktør for Bioforsk Øst, tok imot oss og ga en orientering om historikk og nåværende situasjon i Bioforsk etterfulgt av en kort omvisning i forsøksfeltet. Forskerne Bernt Hoel og Per Jarle Møllerhagen fra Bioforsk Plantehelse orienterte Hovedkomiteen om kvalitetsproduksjon av norsk hvete og om solanin i poteter.

Sak 01/08 Konstituering av møtet (habilitet, protokoll, oppfølgingssaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen. Protokoll fra forrige møte ble godkjent uten kommentarer.

Oppfølging fra forrige møte:

Kommunikasjonsstrategi og kreditering av medlemmer er fortsatt under arbeid i Sekretariatet og behandles på neste møte.

Line Sverdrup, ny leder for FG2, ble presentert og ønsket velkommen til Hovedkomiteen.

Vedtak:

Dagsorden godkjennes med tilføyning om at det orienteres om statusrapport pr. september under orientering fra Sekretariatet.

Sak 15/08 Nye medlemmer i VKM og ny leder for FG 2

Vedtak:

Endringene tas til orientering.

Sak 016/08 Varsling av behandling i Hovedkomiteen Rapport ”Probiotika for sykehuspasienter”

Leder for faggruppen 1 orienterte om bakgrunn og problematikken i risikovurderingen som er under arbeid om bruk av probiotika for sykehuspasienter. Det er ønskelig at vurderingen forankres i Hovedkomiteen. Under diskusjon kom det frem synspunkter som tas med i det videre arbeidet med risikovurderingen.

Vedtak:

Varsling av behandling tas til orientering og rapporten behandles av Hovedkomiteen.

Sak 17/08 Orientering om arbeidet i faggruppene**Faggruppe 1:**

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Risiko for mikrobiell resistens som følge av bruk av visse antimikrobielle stoffer i kosmetiske produkter av visse antimikrobielle stoffer, forventes avsluttet vår 09
- Vurdering av helsefare ved spredning av gylle, forventes avsluttet vår 09
- Parasitter i norsk drikkevann, forventes avsluttet vår 09
- Risikovurdering av bruk av probiotika til sykehuspasienter, forventes avsluttet høst 08 og forankres i Hovedkomiteen

Levert siden sist møte:

- Salmonella diarizona under norske forhold, konsekvenser for dyr og mennesker som en del av matkjeden, levert 09.09.08
- Risikovurdering av import og spredning av tarmpatogene bakterier med friske krydderurter og bladgrønnsaker fra Asia, levert 10.06.08

Diverse:

Faggruppen har laget et forslag til risikovurdering om humanpatogener i norsk sjømat som ble formidlet til Mattilsynet i august-08 for eventuell bestilling. Mattilsynet svarte på vår henvendelse og mente at zoonotiske agens fra sjøpattedyr er den mest interessante delen av forslaget. Faggruppen lager et forslag til risikovurdering med fokus på sjøpattedyr som Sekretariatet formidler til Mattilsynet for eventuell bestilling.

Faggruppe 2:

Ingen saker til behandling

Faggruppe 3:

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Miljørisikovurdering av genmodifisert mais MON 88017 (EFSA/GMO/CZ/2008/54) for dyrking under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert bomull MON15985 x MON1445 (EFSA/GMO/UK/2008/58) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert bomull MON15985 (EFSA/GMO/UK/2008/57) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais Bt11 x MIR604 x GA21 (EFSA/GMO/UK/2008/56) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003.

- Helserisikovurdering av genmodifisert PT73 E. coli (TM), tørket, drept bakteriebiomasse (EFSA/GMO/FR/2008/59) til fôr under forordning (EF) nr.1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert soya A5547-127 (EFSA/GMO/NL/2008/52) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr.1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais T25 (EFSA/GMO/2007/46) til dyrking, mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Miljørisikovurdering av genmodifisert mais MON863 (C/DE/02/9) til import, videreforedling og fôr under direktiv 2001/18/EF, og til mat under forordning 258/97/EF.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais MIR604xGA21 EFSA/GMO/UK/2007/48, til mat, fôr, import og prosessering, under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert bomull GHB 614 EFSA/GMO/NL/2007/51, til mat, fôr, import og prosessering, under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais Bt11 x MIR604 EFSA/GMO/UK/2007/50, til mat, fôr, import og prosessering, under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurderinger av genmodifisert mais Bt11 x GA21 EFSA/GMO/UK/2007/49, til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurderinger av genmodifisert soya 305423 x 40-3-2 EFSA/GMO/NL/2007/47, til mat, fôr, import og prosessering, under forordning (EF) nr. 1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert bomull MON 88913 x MON 15985 (EFSA/GMO/UK/2007/42) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr. 1829/2003
- Risikovurderinger av genmodifisert PL73 E. coli (THR) tørket, drept bakteriebiomasse fra Ajinomoto Eurolysine, EFSA/GMO/FR/-2007/44 til fôr under forordning (EF) nr.1829/2003.
- Risikovurdering av genmodifisert PL73 E. coli (LYS), tørket, drept bakteriebiomasse fra Ajinomoto Eurolysine, EFSA/GMO/FR/-2007/40 til fôr under forordning (EF) nr.1829/2003.
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert soya 305423 (EFSA/GMO/FR/2007/45) til mat, fôr, import og prosessering under forordning (EF) nr.1829/2003.

Levert siden sist møte:

- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais 59122 (EFSA/GMO/NL/2005/12)
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert oljerapslinje MS8, RF3 og MS8xRF3
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert maishybrid 1507xNK603 EFSA/GMO/UK/2004/05

Diverse:

Faggruppen er blitt utvidet etter suppleringen tidligere i år og det oppstår økt mulighet for dissenser. Faggruppeleder spurte de andre faggruppelederne om håndtering av dissens i deres respektive grupper og HK om hvordan dette bør takles prinsipielt. I en kort diskusjon kom det frem at forhold omkring dissens er beskrevet i gjeldende rutiner for risikovurdering (04/016-2

vedtatt i HK 170205). Dissenser skal navngis og begrunnes. Andre grupper har hatt erfaring med dette før.

En del av grunnlagsdokumentasjonen som brukes i vurderinger i FG2 er konfidensiell. FG2 forbereder innspill til EFSA som oppfordrer til størst mulig åpenhet i slike saker. VKM behandler til en hver tid konfidensiell informasjon fra ulike produsenter. Saken kan tas opp i VKM på generell grunnlag i et senere møte.

Faggruppe 4:

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Vurdering av om sensibilisering ved eksponering for kosmetiske produkter innebærer en helseskade, forventes levert høst-08
- Eksponeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer, forventes levert høst-08

Levert siden sist møte:

- Vurdering av fire studier der bisfenol A (BPA) er undersøkt med hensyn til skader under utvikling av nervesystemet, publisert 18.06.08

Diverse:

Risikovurdering av N-etyl-toluensulfonamid (NETSA) ble publisert 7. mars i år. I juni ble det avholdt et møte mellom Mattilsynet, produsenten av NETSA og VKM. Produsenten la frem sine synspunkter og reaksjoner på VKMs vurdering på dette møtet. Status i saken er at produsenten nå vil utføre noen nye forsøk som ble etterlyst/anbefalt i vurderingen. FG4 lurte på i hvor stor grad de kan gi råd om forsøkene til produsenten og hvordan de skal involveres. Generelt ble det konkludert at man skal være veldig forsiktig i slike saker, slik at ikke VKMs uavhengighet kan trekkes i tvil.

En ny sak om mikrobiell resistens i kosmetikk er varslet fra Mattilsynet. Denne vil være forankret i FG1 ettersom problemstillingen dreier seg om resistens.

Faggruppe 5:

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel, planlagt levert høst-08. Oppgaven er så omfattende at faggruppen har bedt Mattilsynet om utsettelse av fristen. Vurderingen er delt i 3 deloppgaver. De første to forventes avsluttet i høst 08.

Levert siden sist møte:

- Ingen saker levert.

Faggruppe 6

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Søknad om godkjenning av alternativ metode for prosessering av kategori 2 materiale fra fisk - foreløpig bestilling
- Kriterier for trygg bruk av vegetabiliske fôrmidler til oppdrettsfisk, forventes levert desember-08

Levert siden sist møte:

- Risikovurdering av glukosaminer og chondroitin i fôrvarer, levert 02.06.08

Diverse:

En ny sak om bruk av pigmenter for oppdrettsfisk er varslet fra Mattilsynet.

Faggruppe 7Følgende vurderinger er under arbeid:

- Vurdering av berikningsmodeller, forventes levert desember-08
- Revisjon UL vitamin E, initiert av VKM, forventes levert januar-09
- Vurdering av SACN rapport angående kostfiber og CODEX utkast til retningslinjer for risikoanalyse, forventes levert 25.09.08
- Vurdering av 4 dietetiske produkter, forventes levert høst-08
- Risikovurdering av bruk av probiotika til sykehuspasienter (i samarbeid med FG1 - hygiene og smittestoffer)
- Vurdering av næringsstoffsammensetning i VLCD-produkter, - foreløpig bestilling, forventes levert i slutten av året
- Etisk dilemma ved risikovurdering av ernæringsrelaterte oppdrag, initiert av VKM, forventes levert høst-09

Levert siden sist møte:

- Ingen saker levert

Diverse:

Sak om kostfiber som var levert til faggruppen og omhandler definisjon av fiber er blitt behandlet i Codex og saken er stoppet på grunn av innvendinger fra UK.

Faggruppe 8Følgende vurderinger er under arbeid:

- Faggruppen har per 10.september 2008 ingen saker til behandling. Gjenopptakelse av vurdering av Bluetongue utført tidligere i år vil bli diskutert på neste møte, 5-6 november, på grunn av endret situasjon i spredning av sykdommen.

Levert siden sist møte:

- Risikovurdering av dyrevelferd i forhold til dyretetthet for slaktekylling, levert 28.08.08
- Risikovurdering og utredning av spørsmål knyttet til dyresykdommen blåtunge (blue-tongue), levert 14.08.08
- Risikovurdering vedrørende hold av kylling (lysforhold), levert 25.06.08
- Risikovurdering - positiv liste over dyr tillatt for fremvisning i sirkus, levert 25.06.08
- Vurdering av risiko for lidelse ved hold av pelsdyr, levert 11.06.08

Diverse:

Koordinator for faggruppen hospiterer for tiden i EFSA.

Faggruppe 9

Følgende vurderinger er under arbeid:

- Risikovurdering vedrørende *Phytophthora ramorum* forventes levert desember-08, men det er avhengig blant annet av publiseringen av en europeisk vurdering.
- Risikovurdering av floghavre som (indirekte) planteskadegjørere, forventes levert høst-08
- Risikovurdering av furuvednemotode: del 1 avsluttes og leveres i disse dager, og del 2 forventes levert 01.03.09

Leverte siden sist møte:

- Plantehelsefare ved import av "Hoppebønne" fra USA, levert 27.06.08
- Risikovurdering av *Ips amitinus* i Norge, levert 30.05.08

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 18/08 VKMs deltagelse i EFSA-samarbeid

Medlemmer av forskjellige grupper orienterte.

Janneche Utne Skåre – ikke noe nytt

Bjørn Næss – medlem av gruppen for TSE, det ble holdt et møte før sommer og gruppen var bla opptatt av at BSE i EU ser ut til å være under kontroll men, etter at eksportforbudet av kjøtt-beinmel fra UK var innført ble det allikevel i en periode eksportert til land utenfor EU. Gruppen mener, og har anbefalt, at midler til TSE forskning i EU ikke må bortfalle fordi EU har et ansvar for å frembringe ny kunnskap på området og som vil være av verdi også overfor landene utenfor EU som kan være eksponert for BSE.

Espen Rimstad – ikke noe nytt

Leif Sundheim - medlem av gruppen for "emerging risk" – gruppen hadde møte forrige uke, midtveisrapport blir levert i løpet av høsten med anbefalinger om indikatorer. Arbeidet i gruppen forventes avsluttet i slutten av året

Marie Louise Wiborg

ESCO arbeidsgruppen for "Food Consumption Data Collection" hadde sitt første møte i juni

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 19/08 Orientering fra SekretariatetTilbakemelding fra diverse møter

Fokuspunktnettverket hadde møte i september i Parma. Information Exchange Platform (IEP) for innsamling av risikovurderinger og forskningsresultater fra medlemslandene er lansert. Plattformen er til bruk for EFSA og medlemslandene, medlemmer av Advisory Forum og fokuspunktene har tilgang og kan kontaktes. Det ble gitt informasjon om at utlysning for nye paneler og vitenskapelig komité vil komme i oktober. Norske eksperter oppfordres til å søke. Oppdatering av Article 36-listen er i gang. På grunn av manglende implementering i EØS-avtalen var ikke norske offentlige institusjoner med før, men nå er det satt i gang separat behandling for Norge i påvente at avtalen blir signert. Mail med invitasjon er blitt sendt til relevante institusjoner. Medlemmene av Hovedkomiteen vil få tilsendt mail for å hjelpe i prosessen med å få miljøene til å melde sin interesse. Ekspertdatabasen er blitt lansert tidligere i sommer, mange fra Norge har fylt ut skjema og er blitt godkjent.

Ingrid (koordinator Faggruppe 8) hospiterer i EFSA, Parma 4 mdr

Koordinator for Hovedkomiteen fungerer som koordinator for FG8. Tilbakemeldinger fra Parma vitner om hektisk aktivitet og stor nytte av hospitering.

Reiseregninger og godtgjørelser 2008

På grunn av noe strammere økonomi i år er det veldig viktig at reiseregninger blir levert snarest etter møter og at de sendes til Lise Engerud.

Web sidene

Arbeidet er i full gang med å modernisere VKMs nettsider. Dette omfatter en restrukturering som vil gjøre det lettere å navigere på sidene og finne frem til den informasjonen man er ute etter. Man vil også se på VKMs grafiske profil og legge inn nye grafiske elementer i Word-dokumenter, Powerpoint-presentasjoner og på nettsidene. Planen er å gjennomføre dette arbeidet i løpet av høsten.

Kreditering for VKM-arbeid

Arbeidet er i gang i arbeidsgruppen, det er imidlertid oppstått noen problemer rundt registrering og "eierskap" i Frida og gruppen samarbeider med biblioteket på FHI for å finne en løsning.

Varsling av saker (marineoljer)

Mattilsynet har varslet VKM om at de har behov for en større risikovurdering av marine oljer. Marine oljer (fiskeolje, tran, haileverolje, krillolje /omega-3 produkter) er den mest omsatte produktgruppen av kosttilskudd, og brukes også i økende grad som ingrediens i vanlige

matvarer. Risikovurderingen splittes i tre deler, der en del blant annet skal omhandle innvirkning av råstoff, produksjonsprosess, lagring og transport av marine oljer, oksidasjonsnivå/harskningsnivå og stabilitet. Del to skal omhandle mulige helseeffekter ved bruk av isolerte og konsentrerte former for fiskeolje. Til slutt ønsker Mattilsynet en samlet risikovurdering av helsemessige fordeler og eventuelle ulemper knyttet til bruk av disse produktene (del tre).

I forkant av møtet hadde Mattilsynet oversendt forslag til bestilling på del 1 av dette oppdraget. Hovedkomiteen ble forelagt forslag om:

- At alle tre delene av risikovurderingen om marine oljer utgår fra Hovedkomiteen.
- At del 1 forankres i Faggruppe 5 med støtte fra medlemmer av Faggruppe 6, og muligens Faggruppe 4 og 7, i tillegg må det hentes inn eksterne eksperter.
- Hovedkomiteens medlemmer bes så snart som mulig å komme med forslag på kandidater til å sitte i *ad hoc*-gruppen for del 1 av oppdraget med marine oljer.

Vedtak:

Hovedkomiteen ga sin tilslutning til fremgangsmåten for dette oppdraget.

Statusrapporten

Statusrapport pr september 2008, samt liste over avsluttede saker og saker til behandling, fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) ble sendt HOD 15.9. Statusrapporten er også sendt til medlemmer av Hovedkomiteen.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 14/08 Eventuelt

Aspartam

revurdering. Under diskusjonen kom det frem at faggruppen bør revurdere saken hvis ny dokumentasjon er blitt tilgjengelig. Hvis det dreier seg om mediautspill som ikke er basert på ny kunnskap, bør leder for faggruppen gå ut og informere om resultatene av vurderingen fra VKM i fjor.

Som en rask oppfølging av saken ble følgende melding lagt ut på www.vkm.no av Sekretariatet 23. september:

Søtstoffet aspartam har i de to foregående ukene fått mye medieoppmerksomhet, blant annet gjennom innslag i programmene NRK Puls og Schrödingers katt. I lys av dette, ble det etter diskusjoner på møtene i VKMs Hovedkomité og Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk (FG4) i forrige uke besluttet å legge ut en kort nyhetsnotis om aspartam på VKMs nettsider. Hovedpoenget med notisen var å løfte fram VKMs rapport om sukker/søtstoffer slik at denne er lettere tilgjengelig på websidene. I tillegg linkes det direkte til EFSA sin omtale av aspartam og til tidligere VKM-notiser om søtstoffet. Det vises også til at EFSA for tiden planlegger et stort felleseuropeisk møte med nasjonale eksperter for å identifisere mulige uoverensstemmelser og kunnskapshull i det vitenskapelige materialet om

aspartam. Dette møtet vil trolig finne sted i januar 2009, og norsk ekspertise fra VKM vil delta på møtet.

EFSAs strategidokument

EFSA er kommet med utkast til strategidokumentet som bør gjennomgås i Hovedkomiteen i forbindelse med arbeidet med utvikling av egne strategier, spesielt med hensyn til fremtidige utfordringer.

Neste møte

Møte 4. desember blir på Royal Christiania Hotel i Oslo med påfølgende middag.

Møtedatoer for 2009

- 5. februar 2009
- 28. mai 2009
- 16. september 2009
- 3. desember 2009

Vedtak:

Sakene under eventuelt tas til etterretning